

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РИНКУ ЛІСОПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

С.В. ТИМЧУК, кандидат економічних наук

У статті досліджено тенденції у зовнішньоторговельній діяльності на ринку лісопродукції; здійснено порівняльний аналіз експортно-імпортних операцій з торгівлі лісопродукцією на ринку в розрізі її видів та країн-партнерів.

Ключові слова: ринок лісопродукції, експорт, імпорт.

Україна послідовно розвиває зовнішньоекономічні зв'язки з країнами всіх континентів. Як незалежна держава, володіючи значними земельними, сировинними та лісовими ресурсами, маючи сприятливий клімат, вигідне географічне положення, кордони з багатьма державами, вихід до моря, Україна має достатньо потужний потенціал для ефективної інтеграції ринку лісопродукції до світової економіки.

Ліси на території України розташовані дуже нерівномірно, їх площа складає 9,4 млн га. Україна посідає лише 8 місце за відсотком лісистості в Європі. Фактична лісистість України складає 15,6%, що на 4,4% нижче за оптимальну.

Деревина є стратегічно важливим видом сировинних ресурсів нашої держави, раціональне використання якого є важливою складовою частиною екологічної безпеки країни. Складна екологічна ситуація, гострий дефіцит лісосировинних ресурсів завжди породжували два протилежних інтереси — охорони та споживання. Ще чверть століття тому Україна щорічно споживала 30 – 40 млн м³ деревини, в тому числі лише 15 млн м³ власної. Основним постачальником імпортової лісосировини (60%) була Росія. Нині в країні обсяг заготівель ліквідної деревини не змінився, використання щорічного приросту (близько 45%) є вдвічі меншим за європейські країни, а річний обсяг заготівель становить 0,9% запасу, що майже в три рази менше, ніж в Швеції і Фінляндії.

Дослідженню питань зовнішньої торгівлі на ринку лісопродукції присвячено праці вітчизняних вчених, таких як Гунчак Н.В., Дишко І.Ю., Карпук А., Овчарук В.В., Стегній О. та інших [1 – 7]. Проте їх дослідження були спрямовані на розгляд питань конкурентоздатності лісопродукції на зовнішньому ринку та аналізу поточних тенденцій експортно-імпортової діяльності. Проте подальший розвиток ринку лісопродукції України на світовій арені потребує докладного дослідження тенденцій у всіх сегментах.

Методика досліджень. Теоретичною та методологічною основою дослідження слугували наукові праці вітчизняних авторів та статистична інформація державних органів влади. В процесі дослідження використано метод структурного й факторного аналізу (аналіз змін у товарній і географічній структурі експорту та імпорту досліджуваного товару).

Результати дослідження. Однією з умов ефективного функціонування економіки будь-якої країни в інтеграційних умовах є здійснення її суб'єктами господарювання експортної діяльності, оскільки саме за рахунок експорту здійснюються та розширюються міжнародні відносини, створюються додаткові прибутки, покращується платіжний баланс країни.

Експорт є структуроутворюючим чинником, стимулятором економічного зростання на базі міжнародної спеціалізації, анти циклічним засобом для подолання кон'юнктурного падіння економіки. Збереження і розширення експортного потенціалу є головним пріоритетом економічного розвитку [3].

Проте, враховуючи сьгоднішні умови, спостерігаються значні негативні зміни у всіх світової економіки, зокрема і лісовому секторі. Економічна криза відчутно вплинула на ринок лісових товарів членів Європейської Економічної Комісії ООН, яка включає 56 країн Європи, Центральної Азії і Закавказзя, а також США, Канаду та Ізраїль, де зосереджено 42% лісів планети, 60% — виробництва, 57% — споживання, 77% — експорту і 70% — імпорту загальноосвітнього обсягу виробів із деревини і паперу [2, 5].

За роки незалежності Україна перетворилася з великого імпортера продукції деревини в її експортера (рис. 1). Значна різниця в ціні і відсутність експортних мит сприяли підвищенню привабливості експорту деревини вітчизняного виробництва.

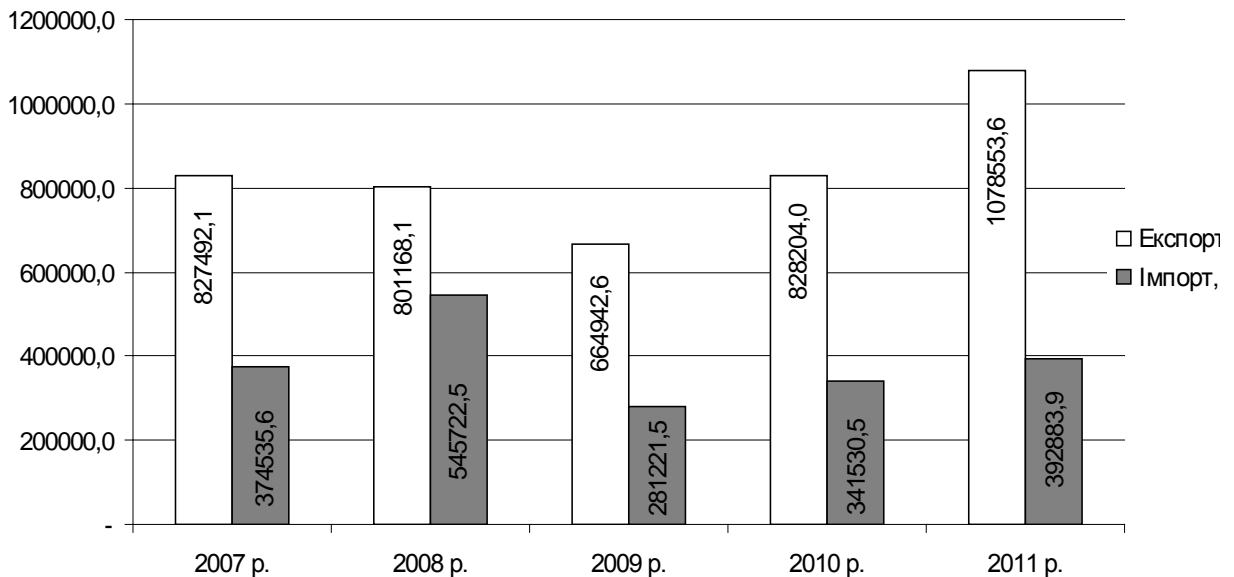

Рис. 1. Динаміка зовнішньоторговельних операцій на ринку лісопродукції України, тис. дол. США*

**згруповано автором на основі даних Державної служби статистики України*

Нині в Україні експорт та імпорт продукції з деревини майже не регламентується: експортери лісоматеріалів не сплачують експортних мит, зборів, ПДВ, що робить експортну діяльність привабливою і прибутковою справою. Крім того, згідно з Податковим кодексом України [1], при вивезенні лісогосподарських товарів (супутніх послуг) у митному режимі експорту підприємство має право на бюджетне відшкодування податку на додану вартість, сплаченого (нарахованого) постачальникам товарів (послуг), вартість сплаченого (нарахованого) постачальникам товарів (послуг), вартість яких включається до складу виробничих факторів.

Експорт продукції лісового господарства у 2007 р. більш як у 2 рази перевищував імпорт (експорт деревини та виробів з неї, у 2007 р. становить більше, ніж 780 млн дол. США, тобто 2% всього експорту). Обсяг експорту необробленої деревини державними лісогосподарськими підприємствами за

січень-травень 2008 р. досяг рівня 1203,3 тис. м³, що на,7% менше. Ніж за аналогічний період минулого року. Структура експорту представлена таким чином: техсировина і баланси — 57,1%, пиловник — 42,7%, фансировина — 0,2%. Породний склад експорту необробленої деревини різноманітний і в межах груп порід характеризується частками: хвойні — 47,9%, тверді листяні — 41,2%, інші породи — 10 [6]. Україна вступивши до СОТ, прийняла зобов'язання стосовно зниження імпортного мита до нульового рівня практично на всі види продукції за 44 групою УКТ ЗЕД, що відбилось на показниках зовнішньої торгівлі деревинною продукцією за 2008 – 2010 рр.[4].

Динаміка та структура експорту продукції лісового господарства поступово змінюється як в якісному, так і в кількісному аспектах (табл. 1).

1. Динаміка експорту деревини з України, тис. дол. США*

Вид продукції	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Структура 2011р., %
Деревина паливна	31504,5	35768,5	50778,0	65801,6	86395,0	8,01
Вугілля деревне	20202,4	23928,0	29912,1	30506,4	37368,3	3,46
Лісоматеріали необроблені	165757,3	157541,0	118136,8	181692,9	234866,7	21,78
Деревина бондарна	240,7	382,8	599,1	650,7	719,3	0,07
Шпали дерев'яні	5368,6	3494,8	2986,6	2488,4	4522,2	0,42
Лісоматеріали розпиляні/роз-колоті	319726,7	272518,6	194944,0	229397,3	285509,3	26,47
Листи для облицювання	62513,4	68491,8	57271,0	58193,6	66661,4	6,18
Пилопродукція з деревини	16006,9	15956,2	10132,5	12302,2	17381,6	1,61
Плити деревостружкові	75016,5	58579,2	60637,5	81473,7	114530,1	10,62
Плити деревоволокнисті	2640,9	3674,0	6311,7	8900,4	28698,9	2,66
Фанера клеєна	54217,0	48905,9	31149,1	37671,1	43975,3	4,08
Тара з деревини	16455,6	17584,6	10919,1	12335,5	18329,3	1,70
Інструменти з деревини	2778,4	3333,8	3806,9	4430,6	5284,3	0,49
Вироби столярні	40438,4	71042,7	70360,8	83842,1	108607,5	10,07
Інші вироби з дерева	10446,9	14303,0	13478,3	15598,1	21430,4	1,99
Всього	827492,1	801168,1	664942,6	828204,0	1078553,6	100,00

*згруповано автором на основі даних Державної служби статистики України

Експорт української деревини у 2011 р. перевищує імпорт майже у 3 рази. У 2011 р. було експортовано деревини і виробів з неї на суму 1078,55 млн дол. США, що на 251 млн дол. США перевищило експорт 2007 р. У товарній структурі найбільшу частку становлять лісоматеріали розпиляні або розколоті — 26%; лісоматеріали необроблені — 22%; плити деревостружкові — 11% та столярні вироби — 10%.

Україна експортує деревину в різні країни світу (табл. 2).

2. Географія експорту лісопродукції за видами в Україні, тис. дол. США *

Країна	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Абсолютне відхилення (+/-) 2011 – 2007 рр.
Лісоматеріали необроблені						
Туреччина	70372,3	69911,4	54276,3	86018,7	101486,3	31114,0
Румунія	16171,5	13248,2	19079,9	25583,4	36737,6	20566,2
Китай	264,4		4052,1	10226,6	30410,0	30145,6
Велика Британія	-	73,3	98,5	-	10275,6	10275,6
Угорщина	14100,8	11799,7	7015,1	8708,0	8912,3	-5188,5
Болгарія	19719,2	15060,1	4450,9	2882,0	3434,1	-16285,1
Лісоматеріали розпиляні або розколоті						
Італія	38587,7	33441,9	22973,3	27205,2	36686,6	-1901,1
Польща	43371,6	33441,9	20940,2	23964,0	32379,0	-10992,6
Угорщина	58507,3	33861,0	28718,9	26808,6	30051,9	-28455,4
Туреччина	19591,5	21118,5	17744,6	26925,1	45001,7	25410,2
Німеччина	31538,7	23932,2	16057,5	21888,7	23997,1	-7541,6
Молдова	12101,1	14184,3	10880,5	10486,1	13491,5	1390,3
Нідерланди	13344,9	10676,1	7046,8	7222,3	8304,5	-5040,5
Литва	14242,4	13209,2	8574,7	11384,8	15109,7	867,3
Плити деревостружкові						
Білорусь	15497,1	17545,1	13606,9	19724,1	25306,0	9808,9
Казахстан	5839,7	5107,5	5728,7	15459,7	29825,3	23985,5
Молдова	4117,1	3855,8	3713,6	5234,8	8537,5	4420,4
Російська Федерація	17498,2	15913,2	1543,4	1071,4	2591,7	-14906,5
Узбекистан	7309,4	2561,6	1694,2	3676,5	3113,1	-4196,2
Польща	19252,8	2755,0	12604,1	19361,4	17783,9	-1468,9
Румунія	831,4	938,1	4148,9	4196,1	5195,4	4364,0
Столярні вироби						
Російська Федерація	7605,8	16459,3	23586,6	26481,3	28827,0	21221,2
Казахстан	1043,0	2075,8	3268,2	8919,6	19203,7	18160,7
Молдова	1560,4	1954,8	1304,0	1732,0	2553,9	993,5
Польща	5457,9	25401,2	17893,5	23449,4	25730,9	20273,0
Велика Британія	3279,0	3481,4	3120,2	3585,8	4171,0	892,0
Італія	3337,2	2910,2	3328,9	2221,6	2852,2	-485,0
Німеччина	7692,6	7843,6	7703,9	7243,1	9885,0	2192,4

*згруповано автором на основі даних Державної служби статистики України

У 2007 – 2011 рр. експорт необроблених лісоматеріалів з України зріс на 69109,4 тис. дол. США. Протягом цього ж періоду знизився продаж на зовнішній ринок лісоматеріалів розпиляних або розколотих на 34217,4 тис. дол. США, що свідчить про загальну тенденцію зниження обсягів експорту обробленої продукції.

У динаміці експорту продукції лісового господарства України у 2009 р. спостерігається спад, пов'язаний з кризовими явищами у світовій економіці. У цьому році обсяг експорту знизився на 136 млн дол. США відносно попереднього періоду, але вже у 2010 р. коли спостерігалась тенденція оздоровлення світової економічної системи, обсяги експорту збільшились навіть відносно до кризового періоду.

Основними покупцями вітчизняної деревини залишаються Туреччина, Румунія, Польща, Німеччина. Основним імпортером українських необроблених лісоматеріалів є Туреччина — 43%. Обсяг експорту у 2011 р. зріс майже у 1,5 рази порівняно з 2007 р. Протягом останніх років Україна налагодила більш тісні партнерські зв'язки з Великою Британією та Китаєм. До останньої країни у звітному році необробленої деревини на експорт було реалізовано на 30 млн дол. США більше, ніж у базовому періоді [4].

Зовнішня торгівля України деревиною та виробами з неї динамічно розвивається. Основними торговельними партнерами України виступають країни ЄС-27 і Туреччини. У товарній структурі експорту продукції групи 44 УКТ ЗЕД основна частка припадає на лісоматеріали необроблені (22%) та оброблені (28%). Імпортує Україна переважно плитну продукцію (40%), вироби столярні та теслярні будівельні деталі (36%).

Україна має порівняльні торговельні переваги порівняно з ЄС-27 у виробництві круглого лісу, лісоматеріалів оброблених, шпону, фанери клесної. Водночас у торгівлі продукцією з вищим ступенем обробітку (плитна продукція, вироби столярні та теслярні будівельні вироби) Україна таких переваг не має.

Перспективи розвитку вітчизняного сектору переробки деревини та експорту деревинної продукції з високою доданою вартістю залежить від лісо ресурсної бази та залучення інвестицій, що, в свою чергу, залежить від інституційного облаштування лісоуправління, а також підвищення платоспроможного попиту на кінцевої продукцію з деревини [4].

Найбільшими імпортерами лісоматеріалів розпиляних та розколотих у 2011 р. є країни Європи, серед яких: Італія — 12,8%, Польща — 11,3%, Угорщина — 10,5%, Німеччина — 8,4%. На країни СНД припадає 70% експорту деревостружкових плит та 50% столярних і теслярських виробів.

У 2011 р. було імпортовано деревини та виробів з деревини (крім меблів) на загальну суму 392883,9 тис. дол. США. Динаміку імпорту за 2007–2011 рр. представлено у таблиці 3.

Основа українського імпорту в галузі лісового господарства становить продукція хіміко-механічної переробки деревини — деревоволокнисті плити (28%) та вторинної обробки деревини — деревостружкові плити (25%), столярні та теслярські вироби (22%). Імпортовані плити є основним матеріалом для розвитку меблевої промисловості.

Загальний обсяг імпорту протягом досліджуваного періоду зріс на 5%, при цьому значно знизилась закупівлі необроблених, розпиляних чи розколотих лісоматеріалів та столярних виробів і теслярських будівельних деталей, що пов'язано, насамперед, з ростом відповідних сегментів вітчизняного ринку. Середні ціни імпортованої лісопродукції продукції (у середньому без врахування породи, сортності і умов поставки) приблизно на 10% менші від експортних. Виключення — ДСП, шпали і заготовки пиляні.

Географія імпорту основних видів продукції лісового господарства в Україну протягом 2007–2011 рр. представлено у табл. 4.

Як видно з даних таблиці 4, за період з 2007 по 2011 рр. спостерігається тенденція зниження імпорту продукції лісового господарства з Російської Федерації: зниження імпорту плит деревостружкових і деревоволокнистих на 7197,3 та 8477,8 тис. дол. США відповідно та столярних виробів на 12830,6 тис.

дол. США. При цьому зростає імпорт з польських, румунських, німецьких та китайських плит з деревини.

3. Динаміка імпорту деревини з України, тис. дол. США*

Вид продукції	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Структура 2011р., %
Вугілля деревне	382,5	573,3	493,4	679,2	614,8	0,16
Лісоматеріали необроблені	12896,3	16641,1	1346,7	2046,1	2768,5	0,70
Шерсть деревна або тонка стружка	2290,9	2857,3	3220,9	3339,4	3913,3	1,00
Лісоматеріали розпиляні/розколоті	3822,6	7538,3	3077,3	3686,8	5643,5	1,44
Листи для облицювання	5589,2	7171,4	5058,1	5821,0	6087,4	1,55
Пилопродукція з деревини	4943,0	9760,9	6032,2	6693,5	9033,4	2,30
Плити деревостружкові	83230,4	130316,5	68261,6	81997,5	99777,3	25,40
Плити деревоволокнисті	65882,6	82604,6	44420,8	52934,8	108669,2	27,66
Фанера клеєна	25084,6	31447,1	8828,7	13666,6	21719,8	5,53
Тара з деревини	5956,2	7376,4	4970,4	6015,3	4591,5	1,17
Бондарні вироби	619,8	687,3	518,5	593,4	721,0	0,18
Вироби столярні	136689,2	203486,9	109117,6	124060,6	86830,1	22,10
Посуд та кухонні вироби дерев'яні	915,5	2930,2	3015,8	4651,5	3938,7	1,00
Декоративні вироби з деревини	1351,1	3380,7	1593,8	2124,7	3105,3	0,79
Інші вироби з дерева	7457,5	14346,6	8080,8	10687,8	13399,7	3,41
Корок та вироби з нього	9385,9	10614,1	6608,0	11589,0	13417,4	3,42
Кошики та плетені вироби	2146,0	4537,7	2833,4	5846,6	5051,4	1,29
Всього	374535,6	545722,5	281221,5	341530,5	392883,9	100,0

*згруповано автором на основі даних Державної служби статистики України

Висновки. Перехід від розподільної економіки до ринкової викликав ряд принципових змін у господарському механізмі лісового сектору України. Найважливішим з них виявилася відмова від державної монополії на експорт лісопродукції. В результаті державні лісгосподарські підприємства отримали можливість виходу на зовнішні ринки. Загалом експортні поставки лісопродукції з України зросли у 1,3 рази, а імпорту у 1,05 рази. Основними видами лісопродукції, які йдуть на експорт, є лісоматеріали необроблені, розпиляні або розколоті, плити деревостружкові та столярні вироби. Внутрішній ринок є імпорторієнтованим в частині купівлі плит деревостружкових, деревоволокнистих та столярних виробів. Основними партнерами вітчизняних підприємств при здійсненні експортних операцій є Туреччина, Китай, Казахстан та Російська Федерація, а імпортних — Румунія, Німеччина, Польща.

4. Географія імпорту лісопродукції в Україну, тис. дол. США*

Країна	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Абсолютне відхилення (+/-) 2011 – 2007 рр.
Плити деревостружкові						
Російська Федерація	9558,2	8812,3	3624,0	3348,4	2360,9	-7197,3
Австрія	8230,6	5853,8	1952,5	3433,5	2633,4	-5597,3
Польща	19546,4	28958,0	18385,9	21198,2	29713,8	10167,4
Румунія	7801,3	12993,4	12392,8	28160,4	38905,4	31104,1
Словаччина	8120,8	17386,9	6337,5	6679,8	6333,0	-1787,8
Чехія	11431,4	15612,7	13337,0	2133,9	1459,0	-9972,4
Канада	2121,6	5144,4	1355,4	4381,5	7328,1	5206,5
США	1605,6	10194,8	448,1	259,1	3226,9	1621,3
Плити деревоволокнисті						
Російська Федерація	14974,8	8981,5	3423,8	4317,9	6497,0	-8477,8
Німеччина	627,5	1576,0	218,3	362,3	22045,5	21418,0
Польща	29785,0	35423,0	25832,1	30149,6	46990,7	17205,7
Китай	240,3	870,7	56,6	303,2	8610,4	8370,1
Столярні вироби						
Білорусь	18965,8	30371,9	11814,0	11155,4	9745,1	-9220,7
Російська Федерація	18881,3	20563,5	8253,6	6407,7	6050,7	-12830,6
Німеччина	19791,4	29459,0	26956,5	42663,2	16706,1	-3085,3
Польща	36145,0	54782,7	28569,3	27604,9	19147,9	-16997,1
Сербія	3585,4	4202,8	1893,6	3709,5	5312,2	1726,8
Угорщина	2655,8	3812,6	1197,8	1821,9	4154,1	1498,3
Китай	8732,4	22915,3	12231,8	14435,6	5611,9	-3120,5

*згруповано автором на основі даних Державної служби статистики України

Стрімке зростання обсягу зовнішньоторговельних операцій на ринку лісопродукції України потребує адекватних і вчасних змін в нормативній базі, а також удосконалення управління експортно-імпортною діяльністю в регіонах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України станом на 19.05.2011: офіц. вид. / Верховна Рада України // Відом. Верховної Ради України. — 2011. — № 13 – 14, № 15 – 16, № 17. — Ст. 112.
2. Гунчак Н. В. Сучасні тенденції торгівлі лісопродукцією в країнах Європейської економічної комісії ООН та основи розширення зовнішньоекономічної діяльності / Н. В. Гунчак / Збірник Національного університету «Львівська політехніка». — № 10. — С. 315 – 321.
3. Дишко І. Ю. Конкурентоспроможність вітчизняної лісопродукції: відповідальність рівнів якості та витрат вимогами світового ринку / І.Ю. Дишко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 8 (98). — С.26–32.
4. Карпук А. Розвиток зовнішньої торгівлі України деревинною продукцією / А. Карпук // Товари і ринки. — 2011. — №2. — С. 26 – 36.
5. На ринок лісових товарів — затишшя // Деревообробник. — 2009. — 18 – 31 серпня (№ 16).
6. Овчарук В.В. Умови і чинники забезпечення конкурентоспроможності лісового господарства / В. В. Овчарук // науковий вісник НЛТУ України. — 2010. — Вип. 20.15. — С. 34 – 38.

7. Стегній О. Опитування представників бізнесу у лісовому секторі України / Аналітичний звіт за результатами експортного опитування. К. — червень 2011. — 28 с.

Одержано 27.05.13

Аннотація

Тымчук С.В.

Развитие внешнеторговой деятельности в условиях рынка лесопroduкции Украины

В статье рассмотрены основные аспекты осуществления внешнеторговой деятельности на рынке лесопroduкции. Древесина является стратегически важным видом сырьевых ресурсов нашего государства. Украина последовательно развивает внешне экономические связи на рынке лесопroduкции со странами всех континентов.

Современные исследования направлены на рассмотрение вопросов конкурентоспособности лесопroduкции на внешнем рынке и анализа текущих тенденций экспортно-импортной деятельности. Однако дальнейшее развитие рынка лесопroduкции Украины на мировой арене требует подробного исследования тенденций во всех сегментах.

Теоретической и методологической основой исследования послужили научные труды отечественных авторов и статистическая информация государственных органов власти. В процессе исследования использован метод структурного и факторного анализа.

Проведенный в статье анализ основных тенденций на рынке лесопroduкции показал, что за годы независимости Украина превратилась из крупного импортера изделий в ееэкспортера. Значительная разница в цене и отсутствие экспортных пошлин способствовали повышению привлекательности экспорта древесины отечественного производства. Покупателями отечественной древесины является Турция, Румыния, Польша, Германия. Основным импортером украинских необработанных лесоматериалов является Турция. В последние годы Украина наладила более тесные партнерские связи с Великобританией и Китаем.

Переход от распределительной экономики к рыночной вызвал ряд принципиальных изменений в хозяйственном механизме лесного сектора Украины. Важнейшим из них оказалась отказ от государственной монополии на экспорт лесопroduкции. В результате государственные лесохозяйственные предприятия получили возможность выхода на внешние рынки, что способствовало активизации внешнеторговых отношений на рынке лесопroduкции.

Ключевые слова: рынок лесопroduкции, экспорт, импорт.

Annotation

Тымчук S.V.

Development of foreign trade activity in the conditions of wood market of Ukraine

The article considers the main aspects of conducting foreign trade activity at the wood market. Timber is a strategically important kind of raw material resources of our state. Ukraine is consistently developing foreign economic relations at the timber market with countries of all the continents.

Modern researches are directed on considering the issues of timber competitiveness at the foreign market and analysis of current tendencies of export-import activity. However, further development of timber market of Ukraine at the international arena requires detailed research of the tendencies in all segments.

Theoretical and methodological basis for the research are scientific works of Ukrainian authors and statistics data of the state authorities. In the course of the research the method of structural and factor analysis was used.

The conducted analysis of the tendencies at the timber market demonstrated that during the years of independence Ukraine has turned from a big importer of products into their exporter. A considerable difference in prices and absence of export duties facilitated greater attractiveness of

exporting domestic wood products. The consumers of Ukrainian timber are Turkey, Romania, Poland and Germany. The main importer of Ukrainian rough wood products is Turkey. In recent years Ukraine has established closer partner's relations with Great Britain and China.

The transition from distributive economy to the market economy necessitates a number of drastic changes in the economic mechanism of forestry sector of Ukraine. The most important of them appeared to be the refusal from the state monopoly for timber export. As a result state forestry enterprises received the opportunity of entering foreign markets which promoted more active foreign trade relations at the timber market.

Key words: wood products market, export, import.

УДК 65.012.45

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

К.Ф. УЛЯНИЧ, кандидат економічних наук

Розглянуто необхідність розробки й організації інформаційного забезпечення сільськогосподарських підприємств, розкрито суть концепції інформатизації аграрного сектора, визначено ступінь потреби в інформаційно-консультаційних послугах для сільськогосподарських підприємств

Ключові слова: *інформатизація, інформаційний розвиток, інформаційне забезпечення, інформаційно-консультаційне обслуговування.*

Серед проблем, що супроводжують діяльність сільськогосподарських підприємств в Україні, слід виділити низький рівень інформатизації господарських процесів. Відсутність ефективних інформаційних потоків, які об'єднували б усіх суб'єктів аграрного сектору, робить виконання певних функцій неможливими, зокрема: широке розповсюдження інформації про ціни, попит і пропозицію на ринку, оперативний ціновий моніторинг, тощо.

Нині виникає необхідність прискореного підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, що неможливо без створення сучасної системи інформаційного консультативного забезпечення. На даний час його рівень не відповідає вимогам світового досвіду. Величезна кількість рекламної інформації про ресурси і технології через засоби масової інформації нав'язується аграрному виробництву. Вона не завжди об'єктивна та науково обґрунтована, що в більшості випадків призводить до негативних наслідків для сільськогосподарських підприємств [1,6].

Питанням використання комп'ютерних технологій для вирішення завдань інформатизації приділяється велика увага в публікаціях як вітчизняних, так і зарубіжних авторів: О.М. Бородіна, В.К. Горкавий, Г.В. Жаворонкова, Т.П. Кальна-Дубінюк, В.В. Козлов, М.Ф. Кропивко, І.М. Криворучко, М.І. Лобанов, П.М. Музика, П.Т. Саблук, Б.К. Скірта, В.П. Ситник, О.В. Ульянченко, Р.М. Шмідт та ін.

Незважаючи на широкий спектр питань, охоплених дослідженнями, недостатньо опрацьованими залишаються рівень та напрями інформатизації сільськогосподарських виробників.